

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Черкаської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в IV кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Черкаської області у IV кварталі 2022 року свідчать, що на тлі активних бойових дій і терористичних атак респонденти пом'якшили свої очікування щодо скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується подальше зростання цін. Очікування щодо девальвації національної валюти посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 10.5% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 16.7%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 32.3%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання цін не перевищить 20.0%, становить 57.9% (у попередньому кварталі – 55.6%), у цілому по Україні – 37.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти вищими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 83.3% респондентів (у попередньому кварталі – 70.6%), у цілому по Україні – 88.5%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (другий квартал поспіль) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 11.5%;
- **загальні обсяги реалізації виробленої продукції на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (як у III кварталі 2022 року). Водночас респонденти очікують, що обсяги реалізації продукції на **зовнішньому ринку збільшаться:** баланс відповідей – 14.3% (у попередньому кварталі – 20.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 7.3% та «мінус» 6.3% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар **нижчими темпами:** баланси відповідей – «мінус» 21.1% та «мінус» 15.8% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 44.4% та «мінус» 29.4% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 26.9% та «мінус» 16.6% відповідно (таблиця);
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 5.3% (одні з найвищих оцінок серед регіонів) (у III кварталі 2022 року – «мінус» 16.7%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 20.1%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, вищими темпами, ніж на товари/послуги власного виробництва:** баланси відповідей – 94.7% та 57.9% відповідно (у III кварталі 2022 року – 94.4% та 33.3% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії, курс гривні до іноземних валют та вартість трудових ресурсів (вплив чинника посилюється) (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланс відповідей – 73.7% і 21.1% відповідно (у попередньому кварталі – 77.8% і 33.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 5).

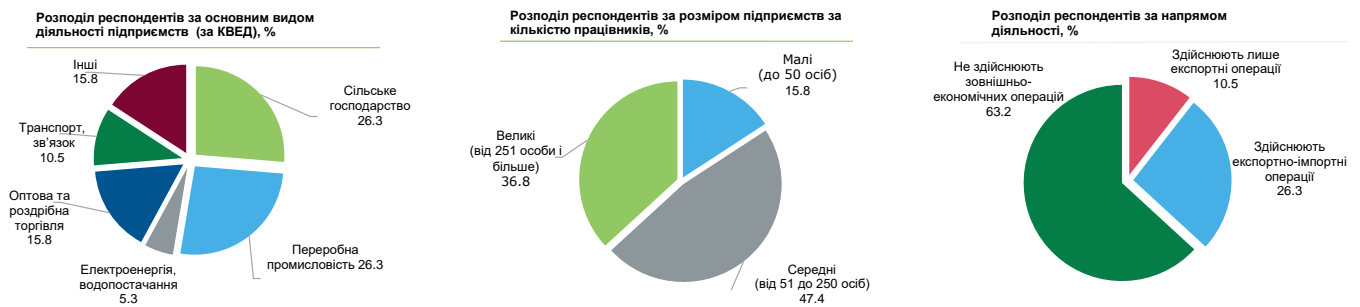
Очікування підприємств щодо потреб у позикових коштах найближчим часом **підвищаться** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали менш жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами (вплив чинника посилюється) та значні коливання курсу гривні до іноземних валют (графік 10).

84.2% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 94.2%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

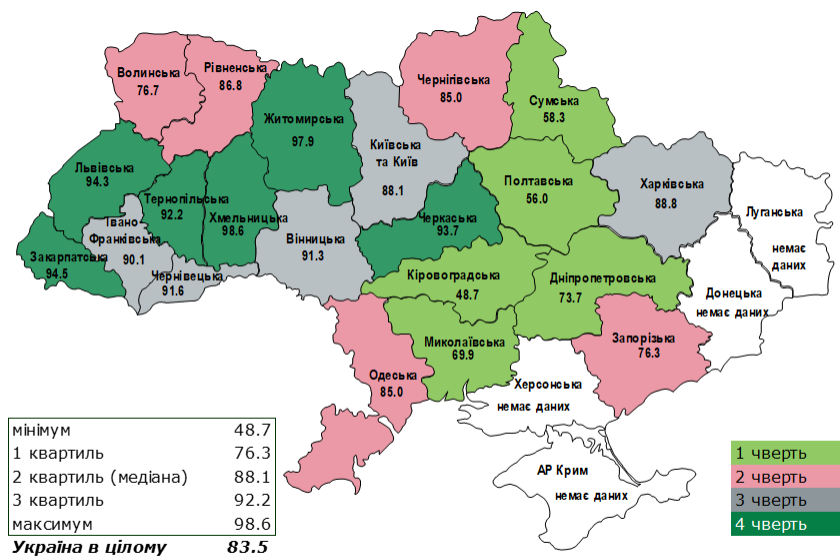
- **поточний фінансово-економічний стан поліпшився й оцінюється як добрий:** баланс відповідей – 10.5% (найвища оцінка серед регіонів) (у III кварталі 2022 року – «мінус» 5.6%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий – «мінус» 19.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 15.4% (у III кварталі 2022 року – 9.1%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 5.3% (у попередньому кварталі – 16.7%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 02–30 листопада 2022 року;
- опитано всього 19 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

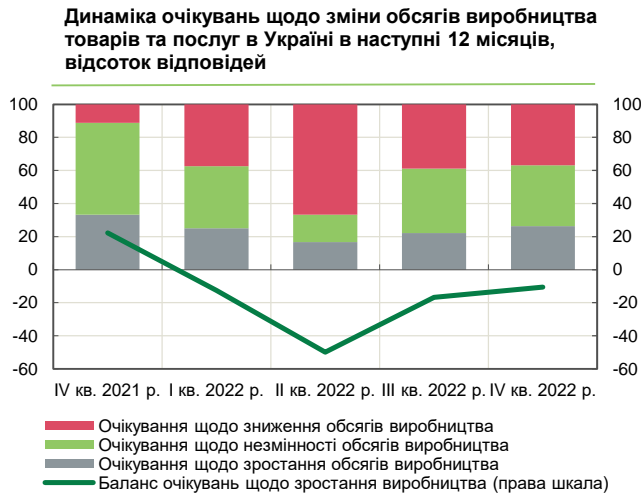
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ДІО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	10.5	0.0	-11.1	0.0	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	31.6	0.0	-27.8	0.0	0.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	29.4	-13.3	-40.0	-44.4	-21.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	50.0	-6.3	-12.5	-29.4	-15.8
кількості працівників	0.0	-13.3	-5.6	-16.7	5.3

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

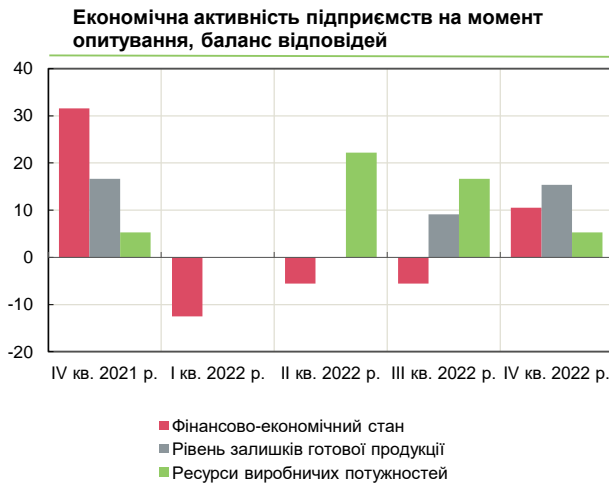
Графік 1

Графік 2

Графік 3

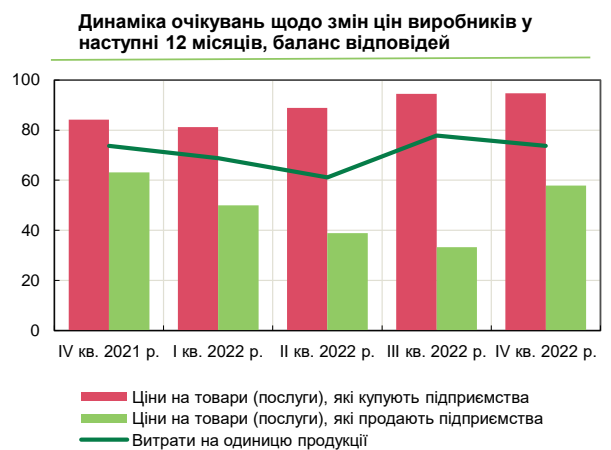
Графік 4

Графік 5

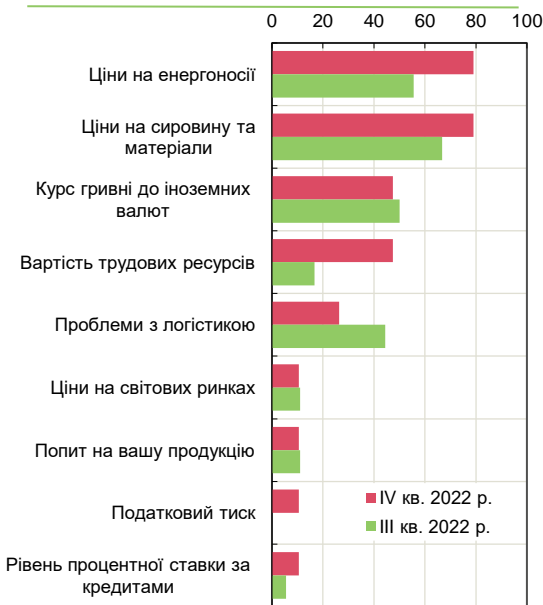
Графік 6

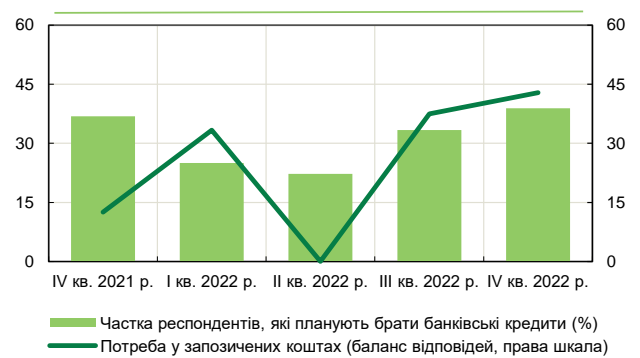
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

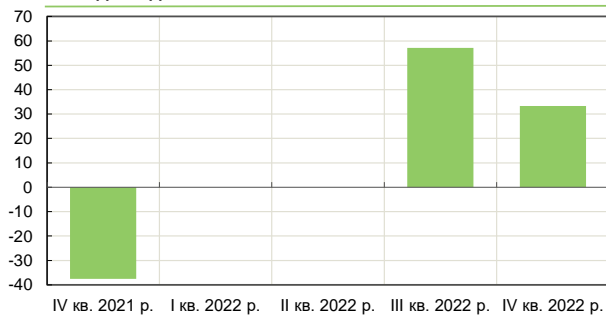
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

IV кв. 2021 р. I кв. 2022 р. II кв. 2022 р. III кв. 2022 р. IV кв. 2022 р.

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

